

Z M E N A J E V N Á S

GRETA THUNBERG

Copyright © Greta Thunberg, 2018 – 2019,
in agreement with Politiken Literary Agency

Translation © Daniela Krnáčová, 2019
Design & layout © Elena Čániová, 2019
Cover photo © Anders Hellberg, 2019
Slovak edition © Laputa / Literárna bašta, 2019

ISBN 978-80-999440-2-3

Z M E N A J E V N Á S

GRETA THUNBERG

PREJAV NA KLIMATICKOM POCHODE V ŠTOKHOLME

Klimatológ Johan Rockström a niekoľkí ďalší vedci sa vlani v lete vyjadrili, že nám zostávajú maximálne tri roky na zastavenie rastu emisií skleníkových plynov, ak majú byť dosiahnuté ciele Parížskej dohody.

Prešiel rok a dva mesiace, počas ktorých mnoho ďalších vedcov vyslovilo tie isté slová. Veľa vecí sa za ten čas zhoršilo a emisie skleníkových plynov rastú ďalej. Preto máme možno ešte menej času než ten rok a desať mesiacov, ktoré nám zostávajú podľa Rockströma.

Ak by o tom ľudia vedeli, nepýtali by sa ma, prečo som taká „zapálená pre klimatickú krízu“.

Ak by ľudia vedeli, že podľa vedcov máme len päťpercentnú šancu na dosiahnutie cieľov Parížskej dohody,

a ak by vedeli, aký príšerný scenár nás čaká, pokiaľ neudržíme globálne otepľovanie pod hranicou 2°C, nemuseli by sa pýtať, prečo sa zúčastňujem školského štrajku pred parlamentom.

Pretože ak by každý vedel, aká vážna je táto hrozba a ako málo sa robí pre jej odvrátenie, prisadol by si a štrajkoval s nami.

Vo Švédsku si žijeme tak, akoby sme mali k dispozícii 4,2 planéty. Naša uhlíková stopa je jedna z najvyšších na svete. To znamená, že Švédsko každý rok ukradne budúcim generáciám 3,2 roka prírodných zdrojov. Tí z nás, ktorí medzi tieto budúce generácie patria, by boli radi, aby s tým Švédsko prestalo.

Práve teraz.

Toto nie je politický text. Náš školský štrajk nemá so straníckou politikou nič spoločné.

Pretože klímu a biosféru ani trochu nezaujíma naša politika a prázdne slová.

Zaujíma ich, ako skutočne konáme.

Toto je volanie o pomoc.

Pre všetky redakcie novín, ktoré ešte nepíšu a neinformujú o klimatických zmenách napriek tvrdeniam, že klíma je „najnaliehavejším problémom našich čias“, a tohtoročným lesným požiarom vo Švédsku.

Pre všetkých z vás, ktorí sa k tejto kríze nepostavili ako ku skutočnej kríze.

Pre všetkých influencerov, ktorí sú schopní postaviť sa za čokoľvek okrem klímy a životného prostredia.

Pre všetky politické strany, ktoré predstierajú, že otázku klimatickej zmeny berú vážne.

Pre všetkých politikov, ktorí sa nám vysmievajú na sociálnych sieťach. Vďaka ich posmeškom ma ľudia nazývajú retardkou, sukou, teroristkou a mnohými ďalšími menami.

Pre všetkých z vás, ktorí ste sa rozhodli dennodenne odvracať svoje pohľady, pretože zmien, ktoré môžu predísť záhube sveta, sa bojíte viac než samotnej klimatickej katastrofy.

Vaše mlčanie je najhorším zo všetkých mlčaní.

Budúcnosť všetkých nasledujúcich generácií spočíva na vás.

To, čo dnes robíte vy dospelí, my už v budúcnosti nezmeníme.

Mnoho ľudí tvrdí, že Švédsko je malá krajina a na tom, čo robíme, vôbec nezáleží. Ak sa však pár dievčat dostane so svojim niekoľkotýždňovým záškoláctvom na titulné stránky novín po celom svete, predstavte si, čo všetko by sme mohli dokázať spoločne.

Každý jeden z nás sa ráta.

Tak ako sa ráta každá jedna emisia.

Každý kilogram.

Všetko sa ráta.

Preto, prosím, berte klimatickú krízu s adekvátnou vážnosťou a neberte nám našu budúcnosť.

Naše životy sú vo vašich rukách.

PREJAV V BRUSELI

*Bonjour, je m'appelle Greta Thunberg, j'ai quinze ans et je viens de Stockholm, en Suède. Je fais la grève de l'école devant le parlement suédois.
Je le fais pour faire attention à la crise climatique.*

Každý piatok si sadáme pred švédsky parlament a budeme tak robiť naďalej, až kým sa situácia vo Švédsku nedostane do súladu s Parížskou dohodou.

Vyzývame vás všetkých, kdekoľvek sa nachádzate, aby ste urobili to isté: posaďte sa pred váš parlament či budovu miestneho úradu a vydržte tam, pokým sa vaša krajina nevyberie bezpečnou cestou s cieľom udržať globálne otepľovanie pod 2°C.

Pokiaľ zrátame súčasné švédske a belgické emisie – vrátane letectva, lodnej dopravy a dovozu – a ak vezmeme do úvahy aspekt spravodlivosti voči chudobným krajinám jasne definovaný v Parížskej dohode a Kjótskom protokole, bohaté krajiny ako Švédsko či Belgicko musia podľa Uppsalskej univerzity začať

s redukováním emisií najmenej o 15 % ročne. Týmto krokom zabezpečíme rozvojovým krajinám šancu na zvýšenie ich životného štandardu a umožníme im tak budovať cesty, školy, nemocnice a zabezpečiť si čistú pitnú vodu a elektrinu.

Niektorí ľudia tvrdia, že by sme radšej mali sedieť v školských laviciach. Máme sa však učiť pre budúcnosť, ktorá nás nikde nečaká, a nikto pre jej záchranu nič nerobí? A aký zmysel má štúdium faktov dokázaných najlepšími vedcami, keď najdôležitejšie fakty potvrdené tou istou vedou pre našich politikov a spoločnosť očividne nič neznamenajú?

Denne využívame sto miliónov barelov ropy. To žiadna politika nezmení. Neexistujú pravidlá, ktoré by túto ropu udržali v zemi. Svet nezachránime len dodržiavaním pravidiel. Pravidlá sa musia zmeniť. Všetko sa musí zmeniť. A začať musíme už dnes.

Na protest proti klimatickej kríze nemusíte chodiť nikam. Pretože klimatická zmena sa odohráva všade okolo nás. Môžete stáť či sedieť pred ktoroukoľvek parlamentnou budovou kdekoľvek na svete a urobíte rovnako dobrú vec. Môžete stáť pred ktoroukoľvek ropnou či energetickou spoločnosťou. Pred ktorým-

koľvek supermarketom, redakciou denníka, letiskom, čerpacou stanicou, bitúnikom alebo hociktorou televíznou stanicou kdekoľvek na svete. Nikto nerobí ani zďaleka toľko, koľko by mal. Všetci a všetko sa musí zmeniť.

Minulý mesiac sa generálny tajomník OSN vyjadril, že na dosiahnutie cieľov Parížskej dohody musíme do roku 2020 zmeniť naše smerovanie a radikálne znížiť produkciu emisií, inak bude svet čeliť „priamej existenciálnej hrozbe“.

Ak by ľudia vedeli, že v tejto chvíli máme podľa vedcov menej než päťpercentnú šancu na dosiahnutie cieľov Parížskej dohody, ak by vedeli, aký príšerný scenár nás čaká, pokiaľ neudržíme globálne otepľovanie pod hranicou 2°C, nemuseli by sa pýtať, prečo štrajkujem pred švédskym parlamentom.

Pretože ak by každý vedel, aká vážna je táto situácia a ako málo sa pre jej odvrátenie robí, prisadol by si a štrajkoval s nami.

Vo Švédsku si nažívame spôsobom, akoby sme mali k dispozícii 4,2 planéty. V Belgicku by ste potrebovali 4,3 planéty. Obe uhlíkové stopy sa nachádzajú medzi desiatimi najhoršími na svete. To znamená, že Švédsko a Belgicko kradnú budúcim generáciám viac ako

tri roky prírodných zdrojov. Tí z nás, ktorí medzi tieto budúce generácie patria, požadujú od Švédska, Belgicka a všetkých ostatných krajín, aby s tým prestali a začali žiť v súlade s možnosťami našej planéty.

Toto je volanie o pomoc.

Pre všetky redakcie novín, ktoré sa k tejto kríze ešte stále nepostavili ako ku kríze.

Pre všetkých influencerov, ktorí sa dokážu postaviť za všetko okrem klímy a životného prostredia.

Pre všetkých z vás, ktorí ste sa rozhodli dennodenne odvracať svoj zrak, pretože zmien, ktoré môžu predísť skaze, sa bojíte viac než samotnej klimatickej katastrofy.

Vaše mlčanie je najhorším zo všetkých mlčaní.

Budúcnosť všetkých nasledujúcich generácií závisí od vás.

To, čo dnes robíte vy dospelí, my v budúcnosti už nezmeníme.

Mnoho ľudí tvrdí, že Švédsko je malá krajina a na tom, čo robíme, nezáleží. Ak sa však pár dievčat dostane so svojim pártýždňovým záškoláctvom na titulné stránky novín po celom svete, predstavte si, čo všetko by sme mohli dokázať spoločne.

Každý jeden z nás sa ráta.

Tak ako sa ráta každá jedna emisia.

Každý kilogram.

Všetko sa ráta.

Preto, prosím, berte klimatickú krízu s potrebnou vážnosťou a dajte nám budúcnosť.

Naše životy sú vo vašich rukách.

PREJAV V HELSINSKÁCH

Nimeni on Greta Thunberg. Olen viisitoista vuotias. Asun Tukholmassa. Olen koululakossa ilmaston puolesta.

Každý piatok si sadáme pred švédsky parlament a budeme tak robiť dovtedy, pokým sa situácia vo Švédsku nezmení a nedostane sa do súladu s Parížskou dohodou. Vyzývame všetkých, aby urobili to isté, kdekoľvek na svete: posaďte sa pred váš parlament či budovu miestneho úradu a vydržte, pokým sa vaša krajina nevyberie bezpečnou cestou s cieľom znížiť otepľovanie planéty pod 2°C.

Ak zrátame súčasné švédske a fínske emisie – vrátane letectva, lodnej dopravy a dovozu – a ak vezmeme do úvahy aspekt spravodlivosti voči chudobným krajinám jasne definovaný v Parížskej dohode a Kjótskom protokole, bohaté krajiny ako Švédsko či Fínsko musia podľa Uppsalskej univerzity začať s redukovaním emisií najmenej o 15 % ročne. Týmto krokom zabezpečíme rozvojom krajín šancu na zvýšenie ži-